

ความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าในประเทศออสเตรเลีย

ในระบบกฎหมายของประเทศออสเตรเลียโดยที่รูปแบบของรัฐเป็นสหพันธรัฐ¹ แต่ละรัฐมีอำนาจออกกฎหมายเพื่อใช้บังคับในรัฐตน และกฎหมายของรัฐหนึ่งจะแตกต่างกับอีก รัฐหนึ่ง กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคก็มีลักษณะเช่นนี้ แต่อย่างไรก็ตามไม่เป็นผล กระทบกระเทือนต่อการพาณิชย์กรรมมากนัก ทั้งนี้เพราะหลักกฎหมายนั้นคล้ายคลึงกัน ต่างกันบ้าง ในรายละเอียด และกฎหมายของมลรัฐที่ราชขึ้นจะต้องไม่ขัดกับกฎหมายของรัฐบาลกลาง² ในเรื่องการค้าคุ้มครองผู้บริโภคนั้น รัฐบาลกลางได้ออกกฎหมายมาฉบับหนึ่งซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการค้าคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าด้วย คือ The Trade Practice Act 1974 ซึ่งได้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อความเหมาะสมตลอดมา จนถึงในปัจจุบันนี้ก็มีฉบับปี 1978 นอกจากนี้ทุกรัฐก็เห็นพ้องกันว่าในสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นี้ ซึ่งผู้บริโภคอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบและเป็นฝ่ายที่อ่อนแอกว่าฝ่ายผู้ผลิตหรือจำหน่าย ย่อมมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภค³ และได้มีการตรากฎหมายขึ้นมา มากมายเพื่อให้ความคุ้มครองนี้รวมทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายของผู้บริโภคที่

¹ แบ่งเป็น 6 รัฐ และ 2 แคว้น ได้แก่ New South Wales ; Victoria ; South Australia ; Tasmania ; Australian Capital Territory และ Northern Territory.

² อูวิทย์ รัตนไชย และรองพล เจริญพันธ์, "สรุปรายงานการเดินทางไปศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคที่ประเทศออสเตรเลียของเจ้าหน้าที่ฝ่ายคุ้มครองผู้บริโภค จากกลุ่มประเทศอาเซียนทั้ง 5 ประเทศ," (เอกสารโรเนียว), หน้า 1; Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, pp.7-21.

³ Ibid., p.8.

เกิดจากสินค้ารุ่มคบกพร่องควย นอกเหนือจากา ารรับรองสิทธิของผูบริโภคโดยกฎหมายลายลักษณะอักษรแล้วก็ยังมีหลัก เกณฑ์จากคำพิพากษาของศาลที่วินิจฉัยเป็นแนวบรรทัดฐานไว้ ใ้กำหนดความรับผิดชอบของผู้ผลิตหรือจำหน่ายสินค้าอีกด้วย

ในประเทศนี้แนวความคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าเป็นรูปแบบรวมระหว่างความรับผิดชอบในทางสัญญาและความรับผิดชอบในทางละเมิด ซึ่งได้รับอิทธิพลอย่างมากจากกฎหมายอังกฤษ โดยรับเอาทั้งวิวัฒนาการของกฎหมายจากคำพิพากษา (case law)¹ และกฎหมายที่บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร พระราชบัญญัติต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกฎหมายลักษณะซื้อขายของอังกฤษ² แต่ในเวลาต่อมาโดยที่มีแนวความคิดที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผูบริโภคมากขึ้น กฎหมายก็ ค่อยๆ แบบอย่างของกฎหมายสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการพัฒนาในเรื่องนี้อย่างมาก และได้รับรองหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบเค็ดชาคของผู้ผลิตหรือจำหน่ายสินค้าควย โดยใ้ นำมากำหนดเป็นพระราชบัญญัติ The Trade Practice Act 1974-1975 ของสหพันธรัฐ, The Manufacturers Warranties Act 1974 ของรัฐ South Australia และ The ACT Law Reform (manufacturer Warranties) Ordinance 1977 ของแคว้น Australian Capital Territory กฎหมายเหล่านี้ใ้กำหนดความรับผิดชอบของผู้ผลิตใ้ต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อผูบริโภคที่ได้รับความเสียหายจากสินค้ารุ่มคบกพร่อง อันนับว่าเป็นการใ้ความคุ้มครองผูบริโภคใ้ดี ซึ่งจะใ้กล่าวโดยละเอียดต่อไป

¹ อย่างเช่นแนวบรรทัดฐานในคดีสำคัญ Monoghue v. Stevenson (1932) Ac.562 ; Grant v. Australian Knitting Mills Ltd.(1936) AC.85,99 ; Hedley Byrne & Co. Ltd .v. Heller & Partners Ltd.(1964) Ac.465 , 517 ;Hadley v. Baxendale (1854) 9 Ex 341, (1843-60) ALLER. Rep.461.

² The Sale of Goods Act 1893 ; The Supply of Goods(implied Terms) Act 1973.

ความรับผิดในทางสินค้า

วิวัฒนาการ ในสมัยดั้งเดิมแต่ก่อนมา ซึ่งระบบเศรษฐกิจเสรีเฟื่องฟูนั้น ผู้ขายสินค้าไม่มีความรับผิดชอบต่อแต่อย่างใด กฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) ถือหลัก "caveat emptor" คือ ผู้ซื้อต้องระมัดระวังเอง หากมีความชำรุดบกพร่องในสินค้าที่ซื้อมิสามารถเรียกร้องเยียวยาได้ เว้นแต่จะมีข้อบกพร่องหรือคำรับประกันโดยชัดแจ้งของผู้ขาย หรือผู้ขายได้แสดงฉ้อฉลหลอกลวง (fraudulent misrepresentation)¹ จนกระทั่งในปลายศตวรรษที่ 19 กฎหมายจารีตประเพณีได้ยอมรับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเงื่อนไขหรือคำรับประกันสินค้าโดยปริยาย (implied condition or implied warranty) ซึ่งมีผลว่า ผู้ขายรับประกันสินค้าของเขาเกี่ยวกับคุณภาพและความเหมาะสม² และจนถึงในปัจจุบันนี้ ก็มีการกำหนดหลักเกณฑ์เช่นนี้เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรในทุกรัฐ ทั้งในกฎหมายซื้อขายและกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในทางสัญญาอื่น ๆ เช่น The Sale of Goods Act 1923 ของ New South Wales ตามมาตรา 19(1), (2)³, The Trade Practice Act 1974 ของ Commonwealth ตามมาตรา 71(1), (2)⁴ พระราชบัญญัติเหล่านี้ได้อาศัยแบบฉบับของ The Sale of Goods Act 1893 ของอังกฤษเป็นหลัก

¹ John G. Fleming, The Law of Torts, 5th ed. (Sydney - Melbourne-Brisbane-Perth : The Law Book Company, 1977), p. 498 ; GQ Taperell; RB Vermech; and DJ Harland, Trade Practices and Consumer Protection (Sydney-Melbourne-Brisbane : Butterworths, 1974), p. 247; RB Vermech, and KE Lindgren, Business Law of Australia, 3d ed. (Australia: Butterworths Pty, 1978), p. 508.

² Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, pp. 40 - 41, 93 - 94.

³ จาก Vermech, and Lindgren, Business Law of Australia, pp. 508 - 513.

⁴ จาก Taperell; Vermech; and Harland, Trade Practice and Consumer Protection, pp. 251 - 259.

หลักความรับผิดตามคำรับประกันสินค้า ความรับผิดตามคำรับประกันสินค้าของผู้ขาย เป็นไปตามกฎหมายซื้อขาย และ The Trade Practice ก็บัญญัติเช่นเดียวกัน มีสาระสำคัญว่า กำหนดหน้าที่แก่ผู้ขายสินค้า ถือว่ามีเงื่อนไขหรือคำรับประกันโดยปริยายว่าสินค้าต้องเหมาะสมสำหรับเจตนารมณ์หรือการค้าที่ซื้อขายกัน (merchantable quality) หรือมีเงื่อนไขหรือคำรับประกันโดยปริยายว่าสินค้าต้องเหมาะสมสำหรับเจตนารมณ์เฉพาะในการซื้อขายนั้น (fit for a particular purpose) ในกรณีที่ผู้บริโภคแสดงให้ผู้ขายรู้อถึงเจตนารมณ์เฉพาะดังกล่าว หากปรากฏว่าสินค้าไม่เหมาะสมดังนั้น ก็ถือได้ว่า ผู้ขายผิดเงื่อนไขหรือคำรับประกันเกี่ยวกับสินค้า (breach of warranty) ก่อให้ผู้ซื้อที่มีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ขายนั้นชดเชยค่าเสียหายได้ (และสำหรับกรณีผิดเงื่อนไขผู้ซื้อที่มีสิทธิเลิกสัญญาได้ด้วย) ความรับผิดของผู้ขายเกี่ยวกับเงื่อนไขหรือคำรับประกันสินค้าเช่นนี้ย่อมเกิดขึ้น แม้ในกรณีความบกพร่องในสินค้าอันทำให้สินค้าไม่เหมาะสมตามเจตนารมณ์นั้นเป็นความบกพร่องที่ซ่อนเร้น ซึ่งแม้ผู้ขายจะได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบ หรือพิจารณาโดยสมควรแล้วก็ไม่สามารถค้นพบได้ก็ตาม ผู้ขายก็ไม่สามารถหลุดพ้นจากความรับผิดได้

ความรับผิดของผู้ขายตามคำรับประกันสินค้าดังกล่าวมานี้เป็นความรับผิดในทางสัญญา ดังนั้นความเสียหายจึงจะสามารถเรียกร้องการเยียวยาในกรณีผิดคำรับประกันก็ย่อมเป็นไปตามหลักเกณฑ์การชดเชยค่าเสียหายในทางสัญญาซึ่งถือตามหลักเกณฑ์ในคดี Hadley v. Baxendale ของอังกฤษ มีหลักว่า ความเสียหายที่สามารถเรียกร้องการเยียวยาได้ได้แก่ ความสูญเสียที่เป็นผลธรรมดาที่เกิดจากการผิดคำรับประกันโดยตรง ซึ่งรวมถึง ความสูญเสียคุณค่าของตัวสินค้าเอง (ค่าเสียหายคำนวณได้โดยค่าที่แตกต่างกันระหว่างราคาที่ยจ่ายสำหรับสินค้าตามสัญญา (ซึ่งชำระครบถ้วน) และคุณค่าที่แท้จริงของสินค้านั้นในท้องตลาด) ความเสียหายต่อร่างกายหรือทรัพย์สิน ความสูญเสียผลกำไร หรือความสูญเสียอื่นอย่างใด ๆ เพียงเท่าที่ผู้บริโภคสามารถคาดคิดได้โดยมีเหตุสมควร และอาจเรียกร้องได้สำหรับค่าเสียหายในการเปลี่ยนหรือการซ่อมแซมสินค้าตามที่จำเป็นกฎเกณฑ์ปัจจุบันนี้ได้ตราไว้ในกฎหมาย Sale of Goods Act 1923 ของ

1

Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, pp. 89-94.

2

(1854) 9Ex 341; (1843-60) ALLER Rep. 461.

New South Wales มาตรา 54 ; Goods Act 1958 ของ Victoria มาตรา 59

เป็นต้น¹

ความรับผิดสำหรับการฉ้อโกงเงินหรือคาร์บ์ประกันโดยบริยายเกี่ยวกับสินค้าโดยทั่วไป จะให้ประโยชน์เฉพาะต่อผู้บริโภคที่เป็นเนื้อสินค้าจากผู้ขายเท่านั้น และผู้ที่ต้องรับผิดก็ย่อมได้แก่ ผู้ที่ขายสินค้าให้แก่ผู้บริโภคโดยตรงซึ่งอาจเป็น ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย หรือ ผู้ขายปลีก ซึ่งก็หมายความว่า วากฎหมายออสเตรเลียเกี่ยวกับความผูกพันความสัมพันธ์ตามสัญญา (privity of contract) ผู้บริโภคหรือบุคคลภายนอกที่ไม่ได้มีความสัมพันธ์ตามสัญญากับผู้ขาย เช่น สมาชิกในครอบครัว ลูกจ้าง หรือเพื่อน ของผู้ซื้อ หรือบุคคลอื่นใด ที่ได้รับความเสียหายย่อมมิได้รับการเยียวยาตามหลัก เกณฑ์การฉ้อโกงเงินหรือคาร์บ์ประกันเกี่ยวกับสินค้าดังกล่าวนี้² แต่ในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่จะต้องรับผิดในทางสัญญาสำหรับการจำหน่ายสินค้านั้นมีกฎหมายลายลักษณ์อักษรของบางรัฐ รวมทั้ง The Trade Practice Act ของ Commonwealth ที่แก้ไขใหม่ใน Division 2A Part.V. ได้ปราบทบัญญัติกำหนดความรับผิดของผู้ผลิตสินค้า (แม้มิได้จำหน่ายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง แต่จำหน่ายผ่านผู้ขายก็ตาม) ต้องรับผิดในทางสัญญาสำหรับสินค้าชำรุดบกพร่องกวาง ดังจะไดกล่าวโดยละเอียดในส่วนที่วาทคว ความรับผิดเค็ดชาคของของผู้ผลิตสินค้า ต่อไป

การให้ความคุ้มครองเยียวยาแก่ผู้บริโภคตามกฎหมายลักษณะข้อขาย นอกจากจะมีอุปสรรคคักของจากกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ตามสัญญาแล้ว ก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการยกเว้นหรือ

¹ Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, pp. 40 - 41, 93-94.

² Ahmed, "Products Liability in Australia," University of Tasmania Law Review 6(2)(1979):193-194; Kenneth C. Sutton, "Let Sellers and Manufacturers Beware," The Australia Law Journal 54(3)(March 1980):146; Serge Calitsky, "Manufacturers' Liability: An Examination of the Policy and Social Cost of a News Regime," The University of New South Wales Law Journal 3(2) (October 1979): 149-150.

จำกัดความรับผิดชอบตามคำรับประกันสินค้าไว้วงหน้า (exclusion clause) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการระงับหรือลดสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับตามกฎหมาย และเป็นกรหลอกลวงผู้ซื้อโดยผู้ขาย สอดแทรก exclusion clause ไว้ในสัญญาซื้อขายซึ่งโดยทั่วไปผู้บริโภคไม่ได้อ่านหรือไม่สามารถเข้าใจอย่างแท้จริง และอาจอยู่ในภาวะจำยอมที่ไม่สามารถปฏิเสธได้เพราะมีทางเลือกเพียงว่าจะซื้อสินค้าจากพ่อค้านั้นหรือไม่ หากประสงค์จะซื้อก็ต้องยอมรับข้อกำหนดดังกล่าว และถ้าจะซื้อจากผู้ขายอื่น ๆ ก็จะได้รับข้อเสนอในทำนองเดียวกัน เรื่องนี้เป็นปัญหาสำหรับผู้บริโภคมาเป็นเวลานาน ศาลก็ได้พยายามพิจารณาวินิจฉัยในทางที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคโดยการตีความข้อกำหนดเช่นนั้นอย่างเคร่งครัด¹ และมลรัฐบางรัฐเช่น South Australia และ New South Wales ก็ได้ตระหนักถึงปัญหาของผู้บริโภคดังกล่าวนี้ จึงได้ตรากฎหมายขึ้นมาห้ามการกำหนดยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบตามคำรับประกันโดยปริยายเกี่ยวกับสินค้า² รวมทั้ง The Trade Practice Act 1974 - 1978 ก็ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ในมาตรา 68 ซึ่งมีผลเช่นเดียวกันโดยเน้นถึงกรณีการขายสินค้าเพื่อผู้บริโภค (consumer sales) แต่บทบัญญัติมาตรา 68 ที่แก้ไขใหม่ได้ตัดทอนผลของมาตรา 68 ลงไปบ้างโดยอนุญาตให้จำกัดความรับผิดชอบของผู้จำหน่ายในการฉ้อโกงหรือคำรับประกันโดยปริยายได้ ถ้าข้อจำกัดนั้นมีเหตุผลสมควร ทั้งนี้สำหรับผู้จำหน่ายสินค้าซึ่งมีชนิดที่ใช้เป็นการส่วนตัว ใช้ภายในบ้าน หรือใช้หรือบริโภคในครัวเรือนตามธรรมดา³

¹ Goldring, and Maher, Consumer Protection New in Australia, p. 57.

² Ibid.; Calitsky, "Manufacturers' Liability: An Examination of the Policy and Social Cost of a News Regime," The University of New South Wales Law Journal 3(2)(October 1979):150.

³ Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, pp. 57-60.

ความรับผิดในทางละเมิด

ความรับผิดในกรณีประมาทเลินเล่อ ดังกล่าวมาแล้วว่า ตามหลักกฎหมาย Common law ของออสเตรเลียเห็น กรณีบุคคลใดมีความสัมพันธ์ตามสัญญาระหว่างกันมิได้ เป็นผู้อยู่ ชาย กยอมไม่อาจอาศัยหลักเกณฑ์ความรับผิดในทางสัญญาเป็นหลักในการดำเนินคดี เรียกร้องให้บุคคลใดรับผิดในความเสียหายที่ได้รับเพราะสินค้าชำรุดบกพร่องได้และจำเป็นต้อง ดำเนินคดีต่อผู้ผลิตผู้จำหน่าย โดยอาศัยทฤษฎีละเมิดโดยประมาทเลินเล่อซึ่งผู้เสียหายต้อง พิสูจน์ให้ได้ถึงหน้าที่ของผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าและความประมาท เลินเล่อของเขากระทำการฝ่าฝืนหน้าที่ดังกล่าวจนเกิดความเสียหายแก่ตน ในเรื่องความ รับผิดในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าตามหลักกฎหมายละเมิดออสเตรเลียนั้นได้รับรองหลักเกณฑ์ ความรับผิดของผู้ผลิตสินค้าชำรุดบกพร่องสำหรับความประมาทเลินเล่อของเขาก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลใดซึ่งคาดคิดได้ว่า จะได้รับอันตรายจากสินค้านั้น ทั้งนี้ตามแนวบรรทัดฐานในคดี Donoghue v. Stevenson (1932) ของอังกฤษ² "กรณีผู้ผลิตผลิตสินค้าใดเพื่อจำหน่ายใน รูปแบบที่แสดงว่าตั้งใจให้ไปถึงผู้บริโภคในลักษณะที่ผู้บริโภคไม่มีวิธีการอันควรที่จะตรวจตราก่อน และโดยรู้อยู่ว่าการไม่ระมัดระวังในการเตรียมหรือผลิตสินค้านั้นย่อมจะเป็นผลก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้บริโภค ย่อมมีหน้าที่ต่อผู้บริโภคในอันที่จะต้องใช้ความระมัดระวัง ตามควร เมื่อถือว่าผู้ผลิตมีหน้าที่เช่นนั้นแล้วหากผู้ผลิตไม่ระมัดระวังฝ่าฝืนหน้าที่ที่มีต่อผู้บริโภคดังกล่าว และก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภคเขาต้องรับผิด"

¹ Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, p.26.

² Calitsky, "Manufacturers' Liability; An Examination of the Policy and Social of a News Regime, "The University of New South Wales Law Journal 3(2)(October 1979);148-149.

ในขณะนี้ความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าสำหรับความประมาทเลินเล่อ เป็นไปได้ในทุกขั้นตอนการผลิต การจำหน่าย ซึ่งถือว่าผู้ผลิตมีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังในการผลิต (กรรมวิธีการผลิต) การออกแบบ การบรรจุหีบห่อ และการให้คำเตือนและคำแนะนำในการใช้สินค้า ถ้าฝ่าฝืนหน้าที่อย่างใดก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค ก็ต้องรับผิดชอบ¹ ผู้ที่ควรรับผิดชอบอาจเป็นบุคคลที่ผลิตสินค้าสำเร็จรูป อาจเป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนประกอบ รวมทั้งกรณีผู้ซ่อมแซมสินค้าซึ่งต้องรับผิดชอบเหมือน เช่น เป็นผู้ผลิต ถ้าเขาได้ประมาทเลินเล่อเปลี่ยนแปลงสินค้าให้มีอันตราย อีกกรณีหนึ่งได้แก่ กรณีผู้ประกอบการสินค้าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ (importer) ก็อาจต้องรับผิดชอบในทางละเมิดสำหรับความประมาทเลินเล่อในส่วนของเขา² ตัวผู้ขายสินค้าต่อผู้บริโภคสุดท้ายนั้นย่อมมีหน้าที่ต้องให้คำเตือน คำแนะนำ ที่เหมาะสมต่อผู้บริโภคในกรณีที่น่าเป็น เพื่อให้อุบัติการณ์ใช้ความระมัดระวังในการใช้สินค้าตามสมควร และถ้าผู้ขายประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติตามหน้าที่ดังกล่าว หรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่นั้น ผู้ขายก็ต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายเพราะความประมาทเลินเล่อของตน³

อย่างไรก็ตามผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าจะได้รับการเยียวยาหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การพิสูจน์ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น คือ

- (1) หน้าที่ต้องใจความระมัดระวังของจำเลยในการผลิต การจำหน่ายสินค้า
- (2) จำเลยประมาทเลินเล่อกระทำการฝ่าฝืนหน้าที่ดังกล่าว
- (3) ความประมาทนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์

ซึ่งผู้บริโภคต้องประสบปัญหาในการพิสูจน์ความประมาทเลินเล่อในส่วนของผู้ผลิตอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับ การพิสูจน์ว่ามากและบางครั้งก็ไม่สามารถพิสูจน์ได้ แต่ปัญหาดังกล่าวอาจบรรเทาได้โดยศาล

¹ Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia,

pp. 29 - 30 ; Fleming, The Law of Torts, p. 505.

² Ibid., p. 25.

³ Vermech, and Lindgren, Business Law of Australia, p. 514.

อนุญาตให้ใช้กฎเกณฑ์ "res ipsa loquitur"¹ ปรับใช้ในคดีบางคดี² ซึ่งช่วยให้ผู้เสียหายไม่ต้องพิสูจน์ความประมาทของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย โดยเฉพาะพิสูจน์เพียงว่าสินค้าบกพร่องก่อให้เกิดอันตรายในภาวะที่ความประมาทเลินเล่อของจำเลยผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย หากบุคคลเช่นนี้ประสงค์จะเปิดเผด็จความรับผิดชอบของตนต่อผู้เสียหายที่กลางใจให้ได้ว่าตนมิได้ประมาท เช่นอาจพิสูจน์ว่าได้ใช้ความระมัดระวังในการผลิตอย่างสมบูรณ์แล้ว หรือแสดงข้อต่อสู้ประการอื่นเพื่อยกเว้นความรับผิดชอบของตน ซึ่งผู้ผลิต ผู้จำหน่ายอาจยกต่อสู้ได้หลายกรณีดังนี้

(1) กรณีความเสียหายเป็นเพราะการกระทำของผู้เสียหายเองที่ขาดความระมัดระวังในการใช้หรือบริโภคสินค้า (contributory negligence)³ ซึ่งในปัจจุบันมีผลให้บรรเทาความรับผิดชอบแทนนั้น ไม่ลดความผิดทั้งหมด

(2) กรณีที่ผู้เสียหายหรือควรรู้เกี่ยวกับอันตรายในสินค้า ซึ่งเขาจะสามารถป้องกันได้ แต่กลับเกิดอันตรายขึ้น ยอมรับว่าผู้เสียหายยอมรับเสี่ยงภัยเอง ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายจึงไม่ต้องรับผิดชอบ (assumption of risk, volenti non fit injuria)⁴

¹ หมายความว่า ในกรณีสินค้านั้นเป็นอันตรายในตัวเอง ยอมรับอันตรายได้ว่าผู้ผลิตอยู่ในฐานะจะควบคุมอันตรายได้ที่ดีที่สุด และอันตรายจะไม่เกิดขึ้นหากผู้ผลิตมิได้ประมาทผิดพลาดเมื่อสินค้าก่อให้เกิดอันตรายก็ยอมรับชัดเจนอยู่ในตัวเองว่า ผู้ผลิตได้ประมาทเลินเล่อ

² Grant v. Australian Knitting Mills Ltd. (1936) AC. 85; Tarling v. Nobel (1966) ALR 189; Mummery v. Irvings Pty Ltd (1956) 96 CLR 99 จาก Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, p. 27.

³ Fleming, The Law of Torts, pp. 507 - 508; Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, p. 33.

⁴ Ibid.

(3) กรณีผู้ผลิตคาดคิดโดยมีเหตุผลสมควรว่าสินค้าที่ตนจำหน่ายสมควรจะมีการทดสอบ โดยผู้ขายส่งหรือผู้ขายปลีก ก่อนที่สินค้าจะไปถึงผู้บริโภค และบุคคลเหล่านี้มีโอกาที่จะตรวจสอบหรือทดสอบได้ แต่ก็มีได้ทำ หรือประมาทปราศจากความระมัดระวังในการทดสอบหรือตรวจสอบจึงเกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค เช่นนี้ผู้ผลิตไม่ต้องรับผิดชอบ เพราะถือว่าความเสียหายเป็นเพราะการกระทำของบุคคลที่สาม แต่ในเวลาต่อมา นักกฎหมายและศาลมีแนวโน้มที่จะถือว่า กรณีนี้ไม่สามารถอ้างเป็นข้อต่อสู้ยกเว้นความรับผิดได้¹

(4) ความเสียหายเป็นเพราะสาเหตุประการอื่นซึ่งเกิดขึ้นหลังจากสินค้าได้พ้นจาก ความครอบครองของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายแล้ว หลังจากการคงไปของเวลา (lapse of time) ซึ่งเป็นระยะเวลาตั้งแต่สินค้าพ้นจากผู้ผลิตจำหน่ายจำเลย จนกระทั่งเกิดความเสียหายขึ้น ความเสียหายอาจเป็นเพราะสาเหตุอื่นใด หรือสินค้าอาจเสื่อมคุณภาพหรือการซ่อมแซมเกี่ยวกับสินค้า ก่ออาจเป็นสาเหตุให้เกิดความเสียหายได้เช่นกัน²

ความเสียหายในคดีประมาทเดินเลอที่ดำเนินคดีเรียกร้องจากผู้ผลิตได้นั้น กฎหมาย ออสเตรเลีย เลียนถือตามแนวบรรทัดฐาน เช่นในคดีของศาลอังกฤษ คือเรียกร้องได้สำหรับความเสียหาย ต่อร่างกายและทรัพย์สิน (personal injury and property damage) ส่วนความเสียหายในทางเศรษฐกิจ (economic loss) นั้นมีทั้งกรณีเป็นความเสียหาย ซึ่งส่วนใหญ่เกิดขึ้นกับผู้ ประกอบการค้า ต้องสูญเสียผลกำไร สูญเสียประโยชน์ และกรณีความเสียหายในคุณค่าของสินค้าเองซึ่งมีโอกาสเกิดขึ้นกับผู้บริโภคหรือสินค้าก็ถือว่าเป็นความเสียหายในทางเศรษฐกิจความเสียหายเหล่านี้จะสามารถเรียกร้องได้ตามหลักความรับผิดทางสัญญา และจะอาศัยหลักความรับผิดทางละเมิดเรียกร้องไม่ได้ แต่มีการกำหนดยกเว้นให้เรียกร้องตามหลักละเมิดได้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายในคุณค่าของสินค้า คือ สำหรับค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม การเปลี่ยนทรัพย์สิน หรือ การซ่อมมาแทน ส่วน economic loss อื่น ๆ จะเรียกร้องได้ถ้า economic loss นั้นเป็นผล

1

Fleming, The Law of Torts, pp. 516 - 507 ; Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, p. 32.

2

Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, pp. 33 - 34.

สืบเนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกายและทรัพย์สิน (physical damages) แต่ก็มีค่าพิพาทของศาลในบางคดีวินิจฉัยอนุญาตให้เรียกร้องได้ แม้ economic losses นั้น มิได้เป็นผลตามมาจาก physical damages ก็ตาม ซึ่งก่อให้เกิดความไม่แน่นอนของหลักกฎหมาย

ความรับผิดสำหรับค่าเสียหายแสดงเกี่ยวกับสินค้าโดยฉ้อฉล ความรับผิดในทางละเมิดที่เป็นไปได้อีกประการหนึ่ง คือ กรณีที่ผู้ขาย (อาจเป็นผู้ผลิตสินค้า) ให้ค่าแถมแสดงเกี่ยวกับสินค้าโดยฉ้อฉล (misrepresentation) และค่าแถมแสดงเช่นนั้น ผู้ขายรู้ว่ามีค่าพิพาทหรือไม่อาจเชื่อว่าเป็นความจริงหรือปราศจากความระมัดระวังว่าเป็นความเท็จ และผู้บริโภคได้รับความเสียหายจากการนั้น เช่นผู้บริโภคสามารถดำเนินคดีต่อผู้ขายในทางละเมิดโดยอาศัยหลักเกณฑ์เรื่องฉ้อฉลหลอกลวง (fraudulent misrepresentation) หรือกรณีผู้ขายแถมแสดงเกี่ยวกับสินค้า ผู้ขายยอมมีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังในการแสดงค่านั้น โดยแสดงแต่ถ้อยคำที่เป็นจริง และถ้าเขาฝ่าฝืนหน้าที่นี้และทำให้ผู้บริโภคเสียหาย ผู้บริโภคย่อมสามารถดำเนินคดีต่อผู้ขายในทางละเมิดโดยอาศัยหลักเกณฑ์ประมาทเลินเล่อ (negligent misrepresentation) ได้โดยแสดงถึงความเสียหายจริง ๆ อันเกิดจากการฝ่าฝืนหน้าที่ดังกล่าว⁴ และยิ่งกว่านั้น แม้ว่าผู้ขายจะไม่ได้แสดงแสดงเกี่ยวกับสินค้าฉ้อฉล

1

Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, pp.41-44.

2

Hedley Byrne & Co. Ltd. v. Heller & Partners Ltd. (1964) AC.465, 517 ; SCM (United Kingdom) Ltd v. Whittall & Son Ltd (1971) 1QB 337; Caltex Oil Australia. Pty v. Decca Survey Australia (The Willemstad)(1970) ALR 227. จาก Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, pp.42-45.

3

Derry v. Peek (1889) 14 App Cas 337; Alati v. Kruger (1955) 94 CLR 216. จาก Ibid., p.65.

4

Hedley Byrne & Co. Ltd. v. Heller & Partners Ltd. (1964) Mutal Life & Citizens Assurance Co. Ltd. v. Evalt (1971) AC 793 จาก Ibid.

โคบสุจริต (innocent misrepresentation) ก็อาจต้องรับผิด กฎหมายของบางรัฐ¹ มีบทบัญญัติที่อนุญาตให้ผู้เสียหายเรียกร้องค่าเสียหายสำหรับ innocent misrepresentation ได้ และตามความใน The Trade Practice Act 1974 - 1978 มาตรา 52 ก็มีผลเช่นเดียวกัน²

ความรับผิดเกิดจากของผู้นผลิตสินค้า

วิวัฒนาการ ทฤษฎีความรับผิดเกิดจากของผู้นผลิตเป็นทฤษฎีที่ก้าวหน้าที่สุดในขณะนี้ ซึ่งมีหลักอยู่ว่า เมื่อผู้นผลิตโค่นสินค้าและจำหน่ายไป เขาก็ได้รับประกันโดยปริยายแล้วว่าสินค้านั้นปราศจากความชำรุดบกพร่อง ผู้บริโภคผู้ใช้ ใช้สินค้านั้นโดยเชื่อในคุณภาพและความปลอดภัยแต่กลับปรากฏว่ามีได้เป็นเช่นนั้น เขาจึงได้รับอันตราย, ความเสียหาย ครอบงำหรือทรัพย์สินผู้นผลิตสินค้านายอมต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นซึ่งสภาของเครือจักรภพอังกฤษ The Privy Council ในคดี The Eury-medon ปี 1975 ก็ได้สนับสนุนหลักการนี้ แต่ก็มีอุปสรรคขัดข้องจากกฎเกณฑ์ของกฎหมายสัญญาในระบบกฎหมายของแองโกล-ออสเตรเลีย เลย ซึ่งบุคคลจะต้องรับผิดในทางสัญญาก็ต่อเมื่อมีความสัมพันธ์ตามสัญญาระหว่างกัน³ ในกรณีที่ผู้ซื้อซื้อสินค้าจากผู้ขายปลีก มิได้มีความสัมพันธ์กับผู้นผลิต ๆ ย่อมไม่ต้องรับผิดในทางสัญญาต่อผู้ซื้อหรือต่อบุคคลอื่น ๆ แต่อย่างใด แต่ในเวลาต่อมานักกฎหมายออสเตรเลียก็ได้ตระหนักว่า เฉพาะบทบัญญัติตามกฎหมายซื้อขายหรือละเมิดย่อมไม่เป็นที่เพียงพอสำหรับการคุ้มครองผู้บริโภค จากแนวบรรทัดฐานในคดีของศาลที่มีมาแสดงให้เห็นว่า ในบางกรณีที่ผู้ขายกลายเป็นคนล้มละลาย สิทธิของผู้ซื้อก็ย่อมจะระลាយไปภัย และที่สำคัญคือ ไม่อาจให้การเยียวยาความสูญเสียของบุคคลซึ่งมิได้มีความสัมพันธ์ตามสัญญากับผู้ขายได้ และหากไม่สามารถใช้สิทธิ์เรียกร้องเอาจาก

¹ เช่น The Law Reform (Misrepresentation) Ordinance 1977

Australian Capital Territory

² Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, p.66.

³ Ibid., p.37.

ผู้ชาย ก็ยอมลำบากที่จะดำเนินคดีเรียกร้องจากบุคคลอื่น ๆ เช่นผู้ผลิต เพราะต้องพิสูจน์ถึงความ
 ประมาทเลินเล่อในการผลิตสินค้าว่าเขาได้ฝ่าฝืนหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังต่อผู้บริโภค
 เป็นผลให้ผู้บริโภคได้รับอันตรายร่างกายหรือทรัพย์สิน ถ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้ก็ไม่ได้รับการ
 ชดเชยความเสียหาย ผู้เสียหายก็ยอมจะได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก ทั้งยังมีเหตุผลว่าใน
 ปัจจุบันเทคนิคในการจำหน่ายสินค้าสมัยใหม่ทำให้ผู้ผลิตมีบทบาทสำคัญในการจูงใจผู้บริโภคให้ซื้อ
 สินค้าที่ตนผลิตและนำออกวางจำหน่ายในท้องตลาด ตัวผู้บริโภคและผู้ขายก็เชื่อถือไว้วางใจใน
 ชื่อเสียงทางการค้าของผู้ผลิตอย่างมาก ทั้งการตรวจสอบสินค้าโดยผู้บริโภคก็ทำไม่ได้โดย
 เหมาะสมหรือไม่มีความรู้พอที่จะตรวจสอบถึงความบกพร่องความปลอดภัยของสินค้าได้ และ
 แม้ผู้ขายเองบางครั้งก็ไม่สามารถตรวจตราให้ได้ เพราะสินค้าอยู่ในภาชนะที่ปิด เป็น²
 ดังนั้นจึงมีความเห็นพ้องกันว่า สมควรกำหนดความรับผิดชอบเกี่ยวกับสินค้าไว้แก่ผู้ผลิต เพื่อให้
 สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของผู้บริโภคได้และได้มีการตรากฎหมายลายลักษณ์อักษรขึ้น
 มากำหนดความรับผิดชอบของผู้ผลิตสินค้าอยู่หลายฉบับ เช่น The South Australian
 Manufacturer Warranty ACT 1974 , The Australian Capital Territory
 Law Reform (Manufacturers Warranties) Oedinance 1977, The Trade
 Tractice Act 1974 - 1978 ของ Common Wealth และกฎหมาย The Sale
 of Goods Act 1923 ของ New South Wales ที่มีอยู่แล้วกฎหมายเพิ่มเติมกำหนด
 ความรับผิดชอบของผู้ผลิตเช่นกัน

หลักความรับผิด ในเบื้องต้น ตาม Act ของ South Australia และของ
 Australian Capital Territory มาตรา 5 และ The Trade Practice Act
 ฉบับใหม่ มาตรา 74 ได้กำหนดความรับผิดชอบของผู้ผลิตสินค้าใด ๆ (ไม่จำกัดประเภทสินค้า)
 ตามคำรับประกันโดยชัดแจ้งที่แสดงแสดงโดยการโฆษณาหรือในหนังสือคู่มือ หนังสือประกอบสินค้า
 ก็มีสาระสำคัญ คือ การรับรองหรือคำแถลงแสดงอย่างไรของผู้ผลิตเกี่ยวกับสินค้าของเขา รวมทั้งโดยการ

¹ Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia,
 pp.23, 51-52.

² Ibid., pp.23-24 ; Ahmed, "Products Liability in Australia,"
"University of Tasmania Law Review 6(2)(1979):199.

จากผลิตภัณฑ์ตามหลักความรับผิดชอบเกิดจากนี้ใดแต่สำหรับผู้ที่มิได้รับสิทธิในสินค้าจากผู้ซื้อ เช่น ผู้มีสมาชิกในครอบครัวของผู้ซื้อ หรือบุคคลภายนอก (bystanders) เช่นนี้ก็ไม่อาจได้รับการเยียวยาโดยอาศัยหลักความรับผิดชอบเกิดจากนี้¹

กฎเกณฑ์ดังกล่าวมาแล้วนั้นเป็นความรับผิดชอบเกิดจากนี้ในทางสัญญา² อย่างไรก็ตามความรับผิดชอบเช่นนี้ยังมีใช้ความรับผิดชอบเกิดจากนี้อย่างสมบูรณ์ โดยที่ผู้ผลิตอาจไม่ต้องรับผิดชอบก็ได้ ถ้าเหตุที่สินค้าไม่เหมาะสมนั้นเป็นเพราะการกระทำหรือละเลยของผู้บริโภค หรือบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้ผลิต คนใช้หรือตัวแทนของผู้ผลิต หรือเกิดจากสาเหตุอื่นซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมของมนุษย์ และในแต่ละกรณีเป็นเหตุที่เกิดขึ้นหลังจากสินค้าได้พ้นจากการควบคุมของผู้ผลิตแล้ว แต่สำหรับข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบไว้วงหน้า (exclusion clause) นั้นผู้ผลิตย่อมไม่สามารถอ้างเป็นข้อต่อสู้เพื่อยกเว้นความรับผิดชอบของตนได้³

ผู้ผลิตที่ต้องรับผิดชอบในกรณีดังกล่าวนี้มีได้หมายความเฉพาะผู้ผลิตจริง ๆ เท่านั้นแต่ขยายรวมไปถึง ผู้ส่งเขาซึ่งสินค้าควย (กรณีผู้ผลิตมิได้ประกอบธุรกิจในประเทศเลย)⁴

¹ Calitsky, "Manufacturers' Liability: An Examination of the policy and Social Cost of a News Regime," The University of New South Wales Law Journal 3(2) (October 1979): 151; Sutton, "Let Sellers and Manufacturers Beware," The Australian Law Journal, 54 (3) (March 1980); 150

² Ahmed, "Products Liability in Australia," University of Tasmania Law Review 6(2) (1979): 201-202.

³ Ibid., pp. 200-201; Sutton, "Let Sellers and Manufacturers Beware," The Australian Law Journal 54(3) (March 1980): 151.

⁴ Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, p. 49; Ahmed, "Products Liability in Australia," University of Tasmania Law Review 6(2) (1979): 201.

กฎหมายบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ผลิตสินค้าหลาย ๆ ฉบับดังกล่าวมาข้างต้น อาจมีข้อจำกัดการบังคับบางอย่างในบางประการ เช่น The South Australian Manufacturer Warranty Act 1974 จำกัดการรับประกันในกรณีสินค้าขายปลีกในราคาไม่เกิน 10,000 เหรียญออสเตรเลีย¹ บทบัญญัติ The Trade Practice Act ที่ปรับปรุงใหม่นั้นก็จำกัดการรับประกันเฉพาะกรณีการขายเพื่อบริโภค (consumer sale) เท่านั้น ซึ่งหมายถึงกรณีผู้บริโภคได้รับสินค้าหรือบริการในราคาไม่เกิน 15,000 เหรียญออสเตรเลีย หรือถ้าสูงกว่า 15,000 เหรียญ ก็อาจมองว่าเป็นการขายเพื่อบริโภค ถ้าสินค้านั้นเป็นชนิดซึ่งใครมาสำหรับใช้เป็นส่วนตัว ใช้ในบ้าน หรือบริโภคในครัวเรือน ตามธรรมดา²

ส่วนกฎหมายอีกฉบับหนึ่งซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ผลิตได้แก่ The Sale Of Goods Act 1923 ของ New South Wales ถึงความในมาตรา 62 - 64 และเพิ่มเติมโดย The Commercial Transaction (Miscellaneous Provisions) Act มีสาระสำคัญว่า กรณีที่มีการค้าเป็นคดีในศาลเกี่ยวกับสัญญาการขายเพื่อบริโภค (consumer sale) อยู่แล้ว ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงในเวลาที่ยื่นฟ้องว่าสินค้านั้นมีคุณภาพไม่เหมาะสมตามเจตนารมณ์ธรรมดาที่ซื้อขายกัน ศาลมีอำนาจสั่งให้เรียกผู้ผลิตเข้ามาเป็นลูกความในคดี และเห็นว่าความบกพร่องนั้นสมควรจะได้รับการเยียวยาแก้ไขโดยผู้ผลิต ศาลก็อาจมีคำสั่งให้ผู้ผลิตชดเชยเป็นค่าเสียหายในการเยียวยาแก้ไขความบกพร่องแก่ผู้ซื้อ หรือสั่งให้ผู้ผลิตแก้ไขความบกพร่องภายในเวลาหนึ่ง หรืออาจมีคำสั่งในประการอื่นที่เห็นสมควรได้ ผู้ผลิตที่ละทิ้งการปฏิบัติตามกฎหมายนี้อาจได้แก่ ผู้ประกอบสินค้าสำเร็จรูป ผู้ส่งเขา แต่รับผิดชอบเฉพาะให้การเยียวยาความชำรุดบกพร่องของสินค้า ไม่ขยายไปถึงความเสียหายอันเป็นผลตามมา (consequential damage) หรือความเสียหายต่อร่างกายหรือทรัพย์สินด้วย³

แม้ว่ากฎหมายใหม่ของออสเตรเลียที่กล่าวมาทั้งหมด มีผลให้ความคุ้มครองเยียวยาผู้บริโภคมากขึ้น โดยการกำหนดความรับผิดแก่ภาคในทางสัญญาของผู้ผลิต แต่อย่างไร

¹ Coldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia, p.49.

² Ibid., pp.18-21.

³ Ibid., pp.48-49.

กีด การเยียวยาเช่นนี้ก็ได้อย่างจำกัด เฉพาะต่อเมื่อหรือผู้ที่ได้รับสิทธิในสินค้าจากผู้ซื้อ และยอม
เป็นไปได้เฉพาะกรณีที่อยู่ในขอบเขตของกฎหมายแต่ละฉบับ เห็นได้ว่า ยังมีผู้บริโภคอีกมากมาย
ไม่สามารถได้รับการคุ้มครองเยียวยาตามกฎหมายเหล่านี้ได้

ความรับผิดชอบตามกฎหมายพิเศษ

นอกเหนือจากความรับผิดชอบตามกฎหมาย 3 ประการที่กล่าวมาแล้ว ผู้ผลิต ผู้ขาย
อาจต้องรับผิดชอบตามกฎหมายพิเศษของแต่ละรัฐได้ ซึ่งเป็นบทกำหนดให้สิทธิแก่ผู้บริโภคเพิ่มเติม
จากสิทธิตามกฎหมายซื้อขายและละเมิด และบางอย่างเป็นเรื่องเกี่ยวกับสินค้าประเภทใดประเภท
หนึ่ง เช่น The Motor Dealers Act 1974 ของ New South Wales ตามความ
ในมาตรา 27¹ บัญญัติเกี่ยวกับการขายรถยนต์ใหม่กำหนดขอบเขตของช่วงเวลาและระยะทาง
ในการใช้รถช่วงหนึ่ง ซึ่งภายในกำหนดดังกล่าวผู้ขายยอมมีหน้าที่ต้องแก้ไขซึ่งความบกพร่องใด ๆ
ของรถโดยค่าใช้จ่ายของตนเอง ซึ่งคล้ายกับ Second Hand Motor Vehicles Act
1971 ของ South Australia ตามมาตรา 24² และตาม The Motor Dealers
Act 1974 นี้ตามมาตรา 39 - 41 ยังได้บัญญัติมาตรการเยียวยาพิเศษว่า³ กรณีผู้ซื้อ
รถยนต์ไม่สามารถเรียกร้องสำหรับค่าใช้จ่ายในการแก้ไขความชำรุดบกพร่อง เขาอาจเรียกร้อง
ต่อกองทุนชดเชยค่าเสียหาย (a compensate fund) ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายนี้ (โดยรวบรวมเงิน
ทุนจากค่าธรรมเนียมของพ่อค้า) ได้ และความรับผิดชอบของผู้ขายตามกฎหมายนี้มิได้เป็นประโยชน์
สำหรับผู้ซื้อรถยนต์จากผู้ขายเท่านั้น แต่ขยายไปถึงเจ้าของรถคนอื่น ๆ ไปด้วย

สรุป

1. หลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าตามกฎหมายออสเตรเลีย
นั้นเป็นไปตามหลักความรับผิดชอบในทางละเมิด ความรับผิดชอบในทางสัญญา ซึ่งมีทั้งความรับผิดชอบของ

¹ Goldring, and Maher, Consumer Protection Law in Australia,
p.94.

² Ibid.

³ Ibid., pp. 94-95.

ผู้ขายและผู้ผลิต นอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติพิเศษที่กำหนดความรับผิดในทางแพ่งของผู้ประกอบการ
การค้าขาย

2. ความรับผิดในทางละเมิด เป็นความรับผิดตามหลักความผิด โดยอาศัยทฤษฎี
ประมาณเงินเลอ ซึ่งผู้เสียหายต้องพิสูจน์เกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย และความประมาณ
เงินเลอของเขากระทำการฝ่าฝืนหน้าที่จนเกิดความเสียหายแก่ตน ความประมาณเงินเลออาจ
เกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอนการผลิต, การจำหน่ายไม่ว่าเป็นการออกแบบ กรรมวิธีการผลิต การบรรจุ
หีบห่อ การให้คำเตือนคำแนะนำ ซึ่งผู้ที่จะต้องรับผิดก็เป็นไปได้ทั้งผู้ผลิตสินค้าสำเร็จรูป ผู้ผลิต
ชิ้นส่วนประกอบ ผู้นำสินค้าเข้า ผู้ขายสินค้า ความรับผิดในทางละเมิดนี้รวมถึง กรณีที่ผู้ขายให้
คำแถลงแสดงเกี่ยวกับสินค้าโดยผิดพลาด (misrepresentation) ควบ fraudulent
misrepresentation, negligent misrepresentation หรือ innocent
misrepresentation ขอมกอลให้ผู้ประกอบการค้าที่ใดแถลงแสดงเกี่ยวกับสินค้าโดยผิดพลาด
เจตนารมณ์รับผิดทั้งสิ้น

การดำเนินคดีโดยอาศัยหลักความรับผิดทางละเมิดนอกจากจะมีปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับ
การพิสูจน์ความผิดในส่วนของผู้ขายแล้ว ยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องความเสียหายที่จะสามารถ
เรียกร้องการเยียวยาได้ ทั้งนี้เกี่ยวกับ economic loss ความเสียหายทางเศรษฐกิจ ซึ่ง
นักกฎหมายและศาลยังมีความเห็นแบ่งเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ไม่อนุญาตให้เรียกร้อง
ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายเช่นนี้ในคดีละเมิด เว้นแต่จะเป็นความเสียหายซึ่งเป็นผลตามมา
จากความเสียหายต่อร่างกายหรือทรัพย์สินของผู้บริโภค (physical damage) อีกฝ่ายหนึ่ง
นั้นเห็นว่า ให้เรียกร้องค่าเสียหายเช่นนี้ได้

3. ความรับผิดในทางสัญญา ซึ่งถือได้ว่าเป็นความรับผิดเกิดจาก ผู้ประกอบการค้า
ต้องรับผิดเสมอ หากปรากฏว่าสินค้าไม่เหมาะสมตามคำรับประกันเกี่ยวกับสินค้าแม้ในกรณีความ
ชำรุดบกพร่องของสินค้าอันทำให้สินค้าไม่เหมาะสมดังกล่าวเป็นความบกพร่องที่ซ่อนเร้น แม้ผู้ขาย
จะได้อำนาจความระมัดระวังในการตรวจสอบหรือพิเคราะห์ที่โดยสมควรแล้วก็ไม่สามารถค้นพบได้ความ
ผู้ขายก็ไม่หลุดพ้นจากความรับผิด ความกฎหมายจารีตประเพณีที่เป็นมา ความรับผิดในทางสัญญา
รับผิดตามคำรับประกันสินค้านั้น ไซ้บังคับเฉพาะกับผู้ขายสินค้าแก่ผู้บริโภคโดยตรง ผู้ผลิตซึ่งขาย
สินค้านานผู้ขายอีกทีหนึ่งไม่มีความรับผิดในทางสัญญาต่อผู้บริโภค ทั้งนี้เพราะยึดมั่นในกฎ

privity rule ส่วนผู้ขายนั้นมักรับผิดเฉพาะต่อผู้บริโภคที่ได้ซื้อสินค้าจากตนโดยตรงเท่านั้น ไม่ต้องรับผิดต่อบริโภคอื่นใดหรือบุคคลภายนอกคนใด ๆ บทกฎหมายซื้อขายของรัฐต่าง ๆ และกฎหมาย The Trade Practice Act ของ Commonwealth เมื่อเริ่มแรกก็บัญญัติหลักเกณฑ์ตามแนวทางนี้ จนกระทั่งเมื่อไม่กี่ปีมานี้จึงมีการบัญญัติรับรองหลักเกณฑ์ความรับผิดแก่ผู้บริโภคในทางสัญญาของผู้ผลิตสินค้า มีทั้งในกฎหมายลายลักษณ์อักษรของมลรัฐบางแห่ง (The South Australian Manufacturer Warranty Act 1974, The Australian Capital Territory Law Reform (Manufacturers Warranties) Ordinance 1977, The Sale of Goods Act 1923 ของ New South Wales แก้ไขเพิ่มเติมโดย The Commercial Transaction (Miscellaneous Poisons) Act 1974 และตาม The Trade Practice Act 1974-1978 ที่ปรับปรุงแก้ไขใหม่ บัญญัติใน Division 2A Part.V. แต่การเยียวยาตามกฎหมายเหล่านี้ยังมีข้อจำกัดหลายประการ อาจปรับเฉพาะบางกรณี เช่นกรณีการขายเพื่อบริโภค หรือการขายสินค้าซึ่งมีราคาไม่เกินกว่าที่กำหนด ประการที่สำคัญที่สุดคือ จำกัดทำให้การเยียวยาเฉพาะเพียงแต่ผู้ซื้อหรือผู้ที่ได้รับสิทธิในสินค้าจากผู้ซื้อเท่านั้น ผู้บริโภคอีกมากมายย่อมไม่อาจได้รับการเยียวยาตามกฎหมายเหล่านี้ได้

4. นอกจากนี้มีกฎหมายพิเศษของบางรัฐกำหนดให้สิทธิแก่ผู้บริโภคเพิ่มเติมจากสิทธิตามกฎหมายซื้อขายและละเมิด ซึ่งบางอย่างเป็นเรื่องเกี่ยวกับสินค้าประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ เช่นเกี่ยวกับการขายสินค้าประเภทรถยนต์ เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย